



Ansættelse af overvægtig person som tjenestemand

FOB nr. 87.201

Generaldirektoratet for Danske Statsbaner havde uberettiget afslået at ansætte en person, der var stærkt overvægtig, som chauffør på tjenestemandsvilkår ved rutebildektionen. Den pågældende blev derpå ansat med forbehold i 10 år i henhold til tjenestemandspensionslovens § 7, stk. 2.

(J. nr. 1987-14-50).

A, der gennem nogle år havde været ansat som rutebilchauffør i DSB på overenskomstbasis, klagede over, at Generaldirektoratet for Danske Statsbaner havde afslået at ansætte ham som tjenestemand på grund af hans betydelige overvægt (højde 170 cm, vægt 127,5 kg).

Af sagen fremgik, at DSB ikke anså A for uegnet til at bestride tjenesten, men at oplysningerne om hans vægt var indgået i den helbredsbedømmelse, der ifølge tjenestemandsløven skal foretages inden tjenestemandsansættelse. Af den lægeattest, A havde indhentet i forbindelse med sin ansøgning, fremgik, at der ikke - ud over oplysningerne om hans vægt - var helbredsrelevante oplysninger, der talte mod ansættelsen.

Af en udtalelse, jeg modtog fra Generaldirektoratet for Danske Statsbaner, fremgik, at afslaget var i overensstemmelse med en praksis, der fulgtes ved tjenestemandsansættelse af rutebilchauffører. DSB beskrev praksis og anvendelsen heraf i det foreliggende tilfælde således:

»DSB's praksis vedrørende ansættelse af rutebilchauffører er normalt den, at DSB ansætter rutebilchaufførerne på timeløn og senere på månedsløn efter overenskomst mellem DSB og SID.

Ved ansættelse som overenskomstlønnet rutebilchauffør stiller DSB ingen særlige helbredskrav, fordi stillingen ikke er pensionsberettiget.

Efterhånden som der fremkommer ledige stillinger som tjenestemandsansatte rutebilchauffører, tilbyder DSB sådanne stillinger til overenskomstansatte rutebilchauffører.

Før ansættelse som rutebilchauffør på prøve med varig ansættelse for øje, jf. tjenestemandslovens § 2, skal ansøgeren, jf. Finansministeriets cirkulære nr. 234 af 28. december 1979 om helbredsbedømmelser ved tjenestemandsansættelser i staten, folkeskolen og folkekirken, gennemgå en

- helbredsbedømmelse med henblik på vurdering af egnethed til at bestrejde tjenesten og

- helbredsbedømmelse med henblik på den vurdering, der skal ske i pensionsmæssig henseende.

De nævnte vurderinger foretages for andre styrelser vedkommende af »Nævnet for Helbredsbedømmelser i Tjenestemandssager ved Tjenestemandsansættelser« på grundlag af en lægeattest.

Da DSB ansætter et stort antal tjenestemænd, er DSB undtaget fra obligatorisk indhentning af udtalelser fra Helbredsnet.

De tjenester og områder, som har myndigheden til at ansætte tjenestemænd, har derfor kompetence til at vurdere ansøgernes lægeattester og til at ansætte ansøgerne som tjenestemænd på prøve, hvis lægeattestens indhold ikke giver anledning til bemærkninger.

Til hjælp for den ansættende myndighed har DSB's tillidslæge udarbejdet nogle »værktøjer« for f.eks. hvilken vægt, den ansættende myndighed kan godkende.

Der vedlægges et eksemplar af det vægtskema, DSB benytter. Den ansættende myndighed har kompetence til at godkende et udsving på +/- 20%.

Hvis lægeattesten indeholder oplysninger, som ikke kan vurderes af »lægefolk«, og hvis f.eks. ansøgeren vejer mere end 20% over, hvad der er normalt i forhold til højde og kropsbygning, forelægges lægeerklæringen for DSB's tillidslæge.

Tillidslægen vurderer, om ansøgeren kan ansættes, eller om sagen skal forelægges for førnævnte »Helbredsnet«.

De medarbejdere, der ansætter tjenestemænd ved DSB, får helt naturligt en erfaring i, hvad tillidslægen og Helbredsnet godkender.

(A's) læge har angivet, at han af legemsbygning er kraftig, hans højde uden fodtøj er 170 cm, og hans vægt uden overtøj er 127,5 kg.

Den normale vægt er 71 kg, dvs en overskridelse på 79,6%.

Den ansættende myndighed har vurderet, at (A) ikke kan ansættes som tjenestemand på prøve på dette grundlag og har derfor i overensstemmelse med DSB's praksis anbefalet ham at tabe sig under lægelig kontrol til et betydeligt lavere niveau. Denne anbefaling er givet med positiv hensigt på at ansætte ham som tjenestemand på prøve, når han er gået ned i vægt.

...«

Efter en gennemgang af sagen forelagde jeg den for Nævnet for Helbredsbedømmelser, som jeg bad tage stilling til følgende:

» 1) Om der som i det foreliggende tilfælde kunne træffes afgørelse om ansættelsesspørgsmålet, uden at helbredsoplysningerne havde været forelagt tillidslægen.

2) Om afslaget på tjenstemandsansættelse alene på grundlag af oplysningerne om den pågældendes højde og vægt kan anses for berettiget, når det samtidig fremgår, at den pågældende er anset for egnet til at bestride hvervet.

3) Om den fremgangsmåde, DSB følger i forbindelse med helbredsbedømmelser, og som er beskrevet i udtalelsen af 29. maj 1987, er forenelig med forudsætningerne for, at DSB er blevet fritaget for den obligatoriske forelæggelse for nævnet.«

Spørgsmålene blev efter aftale med Helbredsnettet besvaret af Lønnings- og Pensionsdepartementet, som anførte følgende:

» ...

For så vidt angår de stillede 3 spørgsmål må der svares benægtende.

Som nævnt (under en telefonisk drøftelse med ombudsmandsinstitutionen) ... har Lønnings- og Pensionsdepartementet påbegyndt en revision af reglerne om helbredsbedømmelse ved tjenstemandsansættelser.

Det er hensigten at forenkle helbredsbedømmelsen, således at tilstrækkeligt bedømmelsesgrundlag i mange tilfælde vil være en af tjenestemanden personligt besvaret helbredserklæring.

Samtidig vil kravet til fortrolig behandling af lægelige oplysninger blive understreget, og proceduren ved anvendelse af tillidslægen vil blive strammet op.

Det vil således blive understreget, at der som hidtil altid i forbindelse med lægelige oplysninger skal anvendes lukket fortrykt kuvert, der kun må åbnes af Helbredsnet eller anden lægelig myndighed. Ansættelsesmyndigheden skal være opmærksom på, at der udleveres den foreskrevne fortrykte kuvert til tjenestemanden eller dennes læge.

Hvor en tillidslæge træder i stedet for Helbredsnet, er det, som hidtil forudsat, alene denne, eventuelt med bistand fra et snævert »tillidslægesekretariat« - men ikke en lokal eller central personaleforvaltning - der må åbne kuverten med de lægelige oplysninger.

I situationer, hvor der skal foretages en lægelig vurdering, det vil sige, hvor helbredserklæring/attest ikke er helt »blank«, kan denne vurdering i sagens natur alene foretages af tillidslægen selv - ikke hans »sekretariat«.

Hvor en ansøger findes helbredsmæssigt egnet til fortsat at bestride en stilling på hidtidige ansættelsesvilkår, f.eks. overenskomst, kan overgang til tjenstemandsansættelse i den samme stilling ikke afvises af helbredsmæssige årsager under henvisning til, at der er tale om en pensionsgivende stilling.

Der kan derimod i medfør af tjenstemandspensionslovens § 7, stk. 2, tages forbehold for opnåelse af kvalificeret svagelighedspension, såfremt svagelighedspensionering sker inden for et nærmere fastsat tidsrum - i praksis 10 år - på grund af en ved ansættelsen konstateret helbredsmangel.

Skønner tillidslægen, at der bør tages et pensionsforbehold, eller er der tvivl herom, skal sagen forelægges for Helbredsnet.

Et udkast til nyt helbredsbedømmelses-cirkulære er for tiden til udtalelse hos tjenstemændenes centralorganisationer.

Udkastet har forinden - medio november 1987 - været genstand for drøftelse med de store etater, herunder DSB.

Det er herefter Lønnings- og Pensionsdepartementets opfattelse, at etaterne nu er fuldt opmærksomme på, hvilke forudsætninger der er gældende for behandlingen af sager om helbredsbedømmelse ved tjenestemandsansættelser.

...«

Efter modtagelsen af dette svar forelagde jeg sagen til fornyet udtalelse for Generaldirektoratet for Danske Statsbaner.

Generaldirektoratet meddelte mig, at sagen nu ville blive forelagt for DSB's tillidslæge »med henblik på at få en bedømmelse af, om (A) kan ansættes, eller om sagen skal forelægges for Helbredsnevnet til vurdering af, om der skal tages forbehold for tjenestemandspensionslovens § 7, stk. 2«.

DSB forelagde sagen vedrørende A for Nævnet for Helbredsbedømmelser, der fandt, at A kunne ansættes som rutebilchauffør, men at ansættelsen burde ske på vilkår, at der for en periode af 10 år blev taget forbehold i henhold til pensionslovens § 7, stk. 2, for så vidt angik de ved ansættelsen konstaterede helbredsmangler.

På denne baggrund bad Generaldirektoratet for Danske Statsbaner rutebildivisionen om at ansætte A som rutebilchauffør fra den 1. april 1988. Da rutebildivisionen havde tilbudt A ansættelse på tjenestemandsvilkår den 15. oktober 1986, vurderede generaldirektoratet, at A kunne være ansat som rutebilchauffør den 1. januar 1987. Rutebildivisionen blev derfor bedt om at sørge for, at tjeneste- og lønanciennitet blev beregnet fra denne dato. Samtidig bad generaldirektoratet rutebildivisionen om at genoptage behandlingen af ansøgninger fra tre andre rutebilchauffører, som var blevet afslået på samme helbredsmæssige grundlag.

Herefter meddelte jeg A og generaldirektoratet, at jeg ikke foretog videre i sagen.